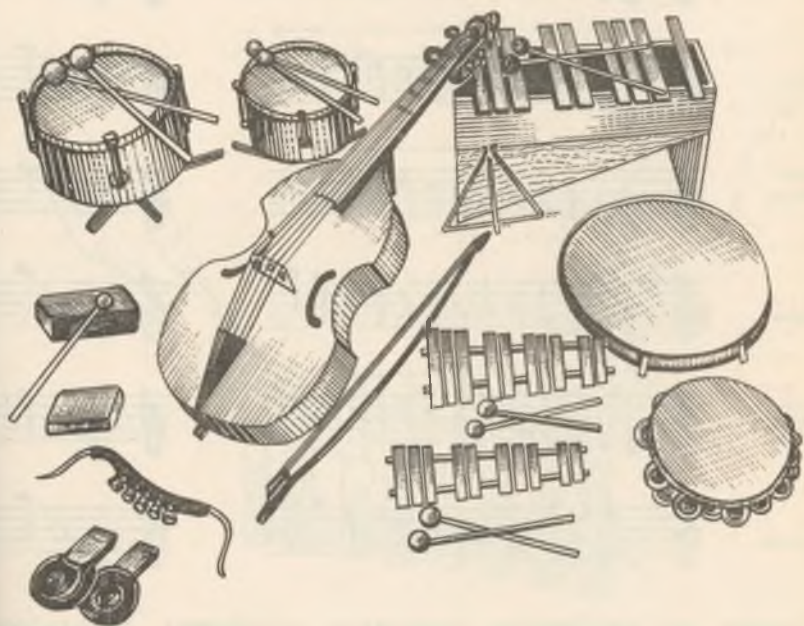

СТАРОНКА АРКЕСТРАНТА

Змешчаныя ў дапаможніку партытуры для дзіцячага музыцыравання выкананы спецыяльна для тых інструментаў, якія зроблены вытворчым аб'яднаннем г. Кірава і маюцца ў продажы.

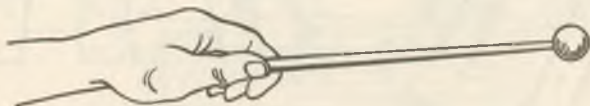
Падобныя дзіцячыя музычныя інструменты ўваходзяць у склад дзіцячых аркестраў многіх замежных краін, у якіх шырока распаўсюджана сістэма дзіцячага музычнага выхавання, распрацаваная буйнейшым сучасным кампазітарам Карлам Орфам.

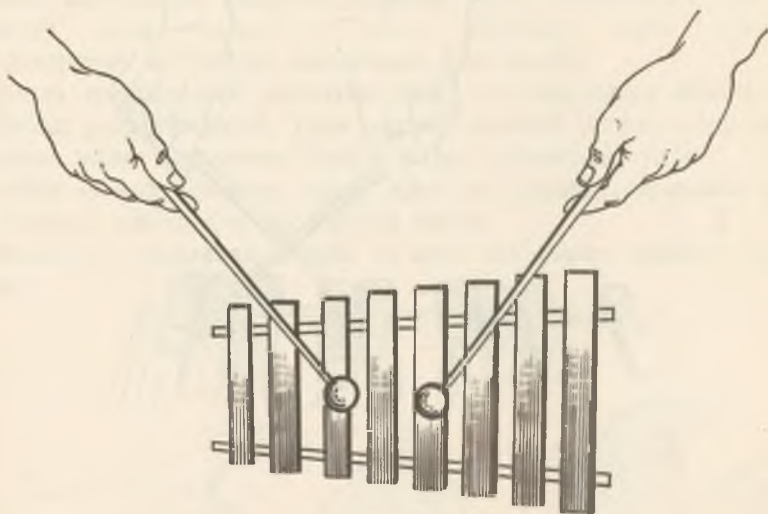
Інструменты, якія ўваходзяць у склад орфаўскага аркестра

Асноўны склад орфаўскага дзіцячага аркестра ствараюць так званыя «штабшпілі» — меладычныя ўдарныя інструменты з драўлянымі і металічнымі пласцінкамі рознага памеру. Яны называюцца

Пры ігры на штабшпілях палачкі трэба трымаць так, каб тыльная частка кісці знаходзілася зверху. Пры гэтым палачка знаходзіцца прыкладна паміж першай і сярэдняй фалангамі ўказальнага і сярэдняга пальцаў і трымаецца вялікім, указальным і сярэднімі пальцамі. Палачку нельга трымаць ні кончыкамі пальцаў, ні ахопліваць усёй рукой, ні сашчапляць у кулак:

Правільная пастаноўка палачак адпавядае натуральнаму палажэнню рук і накіравана перад ударам усярэдзіну:

Удар палачкамі павінен прыходзіцца на сярэдзіну пласцінкі быць кароткім і пругкім, інакш гук будзе прытупленым. Ніжэй можна бачыць розныя прыёмы ігры на ксілафоне:

ксілафонамі, металафонамі і гlockеншпілямі. Назва «гlockеншпіль» у перакладзе з нямецкай мовы азначае звон, званочак.

Гэтыя інструменты адрозніваюцца мілагучнасцю і чысцінёй гукаў, таму яны прыдатныя для сур'эзнага дзіцячага музыцыравання.

Дзякуючы дадатковаму выкарыстанню другой рэзанансавай скрынкі з пласцінкамі, якія настроены па тэмпераваных паўтонавых ступенях (адпаведным чорным клавішам на фартэпіяна), дытанічныя штабшпілі могуць трансфармавацца ў храматычныя.

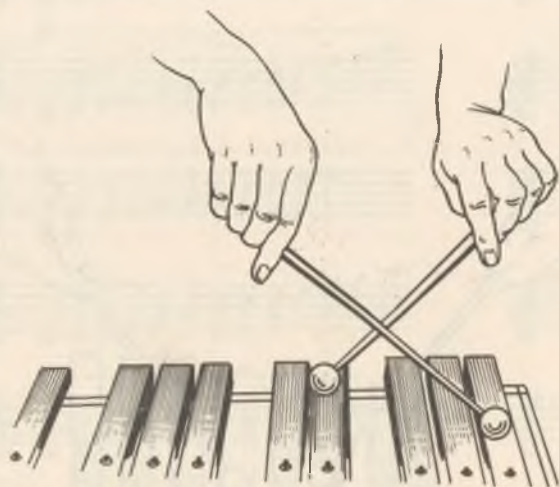
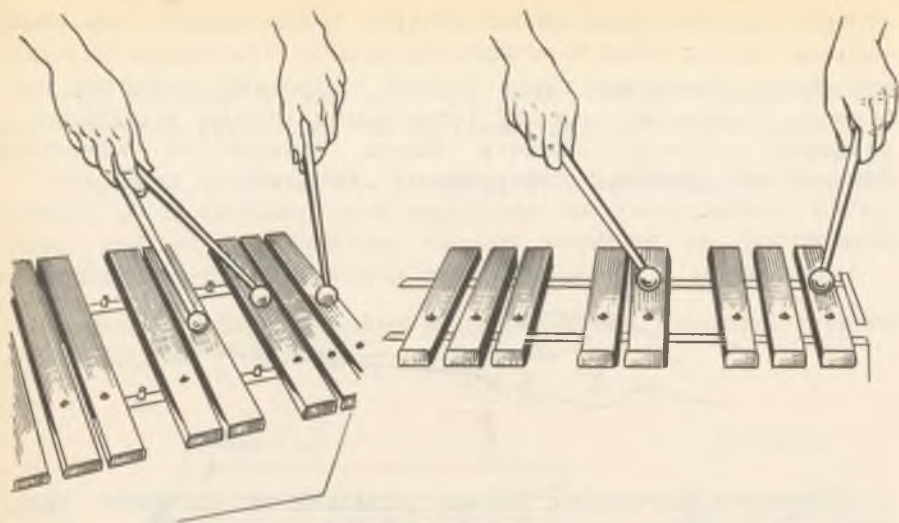
Прыводзім табліцу гукавога аб'ёму натацы і рэальнага гучання штабшпілей:

	Гучыць <i>♩</i>	Запісваецца
Саправа званочак		
Альт званочак		
Саправа ксілафон		
Альт ксілафон		
Саправа металафон		
Альт металафон		

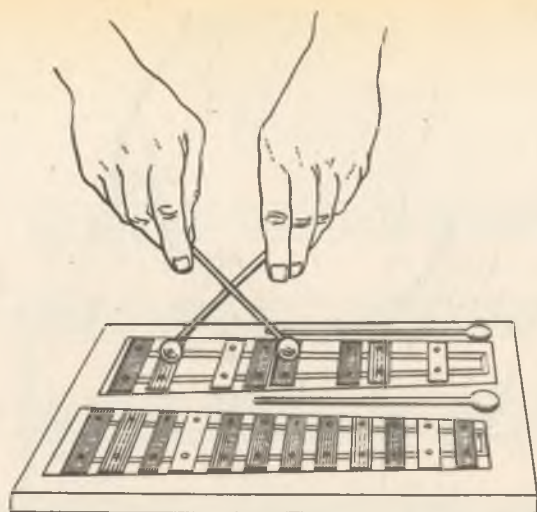
Іграюць на штабшпілях (званочках, ксілафонах, металафонах) седзячы і стоячы. Калі дзіця сядзіць, то інструмент на падстаўцы (яго ігравая паверхня) знаходзіцца прыкладна на вышыні каленяў дзіцяці.

Нізкія па гучанню пласцінкі размешчаны злева, як клавішы на фартэпіяна.

Калі іграюць стоячы, інструмент паднімаюць на вышыню сярэдыны корпусу.

Кожны тып інструмента патрабуе пэўных палачак. Напрыклад, на ксілафонах звычайна іграюць палачкамі з галоўкамі з цвёрдага фільца або гумы; на званочках — галоўным чынам палачкамі з драўлянымі галоўкамі (а пры неабходнасці і металічнымі малаточкамі). На металафонах іграюць палачкамі з цвёрдага фільца (ксілафонныя палачкі):

Пры ігры на штабшпілях выкарыстоўваюць розныя гукавыя эфекты, напрыклад, глісанда, трэмала і інш. Звяртаюцца да гэтых прыёмаў ігры толькі ў тым выпадку, калі звычайнае гукаўтварэнне не ўяўляе цяжкасцей для дзяцей.

Лічым мэтазгодным звярнуць увагу на некаторыя прыёмы ігры на бубне: удар пальцамі, удар мяккай часткай далоні, удар вялікім пальцам, малы пераменны ўдар і вялікі пераменны ўдар.

Бубен можна трымаць левай рукою на ўзроўні сярэдзіны тулава або высока, прыкладна на ўзроўні вачэй.

Ніжэй на малюнках можна бачыць некаторыя прыёмы ігры на бубне:

Трохвугольнік — гэта металічны прут у выглядзе сагнутага трохвугольніка. Яго падвешваюць на нітцы або жыльнай струне за які-небудзь вугал і, трымаючы высока левай рукой, удараюць металічнай палачкай. Тонкія палачкі або палачкі з мяккага металу дазваляюць атрымаць пры ўдары тонкі гук. Звычайна ўдар выконваецца па гарызантальнай старане трохвугольніка.

Трохвугольнікі бываюць рознай велічыні.

Мы звярнулі ўвагу на найбольш важныя пытанні, якія закранаюць методыку ігры на дзіцячых інструментах. Больш падрабязна з рознымі аспектамі музіцыравання на дзіцячых інструментах можна пазнаёміцца ў работах «Сістэма дзіцячага музычнага выхавання Карла Орфа» пад рэдакцыяй Л. А. Барэнбойма (М.: Музыка, 1970) і «Методыка музычнага выхавання ў дзіцячым садзе» пад рэдакцыяй Н. А. Вятлугінай (М.: Просвещение, 1976. С. 175-202).

А. М. Аляхновіч